

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davok posebe. Pošt. šek. rač. 11.153. Telefon 3112

Strokovne nadaljevalne šole in učiteljstvo narodnih šol

Ali je po novi uredbi mogoč napredek in dvig strokovnega nadaljevalnega šolstva?

Že meseca januarja t. l. je bila v »Službenih novinah« objavljena »Uredba o organizaciji, učnem načrtu, strokovni izobrazbi učiteljev in uporabi učbenikov v strokovno nadaljevalnih šolah«. Učiteljsko združenje je, kot legalen zastopnik vsega učiteljstva, torej tudi onega, ki je te šole ustanovljalo in dvignilo na današnje višino, zavzelo k tej uredbi svoje stališče in poslalo svoje spreminjevalne predloge na vsa merodajna mesta. Tudi takrat, ko je bila v letu 1934. ta uredba še v osnutku in je Delavska zbornica v Ljubljani izdala znano brošuro »Strokovno nadaljevalno šolstvo in vajenci v dravski banovini« se je Učiteljsko združenje za ta problem ter sodelovalo pri sestavi spreminjevalnih predlogov in je prav »Učiteljski tovariš« priobčil nekaj člankov o tem vprašanju, da bi se zadeva obravnavala pred širšo javnostjo. Osnovnošolsko učiteljstvo, ki je ustanovljalo, gojilo in dvigalo strokovno šolstvo v Sloveniji se je tudi takrat v polni meri zavzemalo za dvig in procvit tega šolstva. Ta ugotovitev je potrebna, da se ne bi porodilo morda kje mišljenje, da se nismo pravočasno zavzemali za pravilno rešitev tega vprašanja.

Z uveljavitvijo nove »Uredbe o strokovnem nadaljevalnem šolstvu«, ki je bila spopolnjena z »Izvršno uredbo« izdano od strani kr. banske uprave, stopa naše strokovno nadaljevalno šolstvo v povsem novo fazo. Nočemo ponavljati utemeljenih pomislov, ki so bili objavljeni v že omenjeni brošuri in v »Učiteljskem tovarišu« pač pa moramo navedeti vprašanje, ali je po novi uredbi mogoč dvig strokovnega nadaljevalnega šolstva ali ne.

Z letošnjim šolskim letom se je pričelo v vseh strokovno nadaljevalnih šolah z izvajanjem nove uredbe. Ako bi mogli pričakovati od nove uredbe, da bi povzročila v tem šolstvu preobrat, kateremu bi nujno sledil dvig in napredek strokovnega nadaljevalnega šolstva, tedaj bi bilo prav osnovnošolsko učiteljstvo tisto, ki bi z yso odkritosrčnostjo pozdravljalo to novo uredbo, ker bi videlo v tem izpolnjenju svoje dolgoletno prizadevanje, dvigniti to šolstvo na najvišjo možno stopnjo. Poudariti moramo, da smatramo strokovno nadaljevalno šolstvo kot važen del narodnega šolstva, zato se tudi zanj zavzemamo, in prav iz tega razloga, ker smo se brigali in prizadevali čim bolj izpopolniti to šolstvo in nismo teh brig in prizadevanj opustili, moramo ugotoviti, da nikakor ne moremo pozdravljati nove uredbe, ne moremo pozdravljati njenega uveljavljanja, a pozdravljati tudi ne moremo načina, kako se ta uredba uvaja. Dolgoletna praksa na teh šolah nas opravičuje in sili do prepričanja, da ni strokovno nadaljevalno šolstvo z novo uredbo ničesar pridobilo, pač pa je mnogo izgubilo. Te svoje trditve hočemo tudi utemeljiti. Ker je pa nemogoče dotakniti se prav vseh nedostatkov, zato se omejimo le na najvažnejše.

Občni učni načrti predvidevajo za strokovne nadaljevalne šole povsem nove predmete, ki jih v dosedanjih načrtih ni bilo. Ti predmeti so: osnovni pojmi fizike in kemije, narodni zemljepis z domačo zgodovino, slovenski jezik in higijena. Za vse te novo uvedene predmete ni nikakega, niti okvirnega, niti podrobnega načrta, niti navodil, a vendar je pouk v I. razredu počel po novi uredbi že s 1. septembrom. Kakšen bo učni postopek? Kakšni uspehi? Nemogoče je to predvideti v naprej, vendar se povsem sigurno lahko trdi, da bo nastala pri izvajanju uredbe v tem pogledu velika zmeda. Vsak učitelj bo učil po svoje, vsakdo pa bo poučeval povsem nekaj drugega in niti dva razreda od vseh obstoječih šol ne bosta predelala vsaj približno slično snov iz enega in istega predmeta. — Edino pravilno bi bilo, da bi stópila uredba v veljavo šele takrat, ko bi se najprej izdelali in predpisali novi učni načrti.

Število vajencev v posameznih razredih je absolutno preveliko, kajti osnovne šole v katerih imajo po večini strokovne nadaljevalne šole pouk, nimajo tako velikih šolskih sob, da bi bilo mogoče poučevati, recimo strokovno risanje, v tako močnih razredih. Pri tem risanju uporabljajo učenci velike risalne deske in tudi modele, za kar morajo imeti tudi dovolj prostora.

Za bodoči razvoj strokovnega nadaljevalnega šolstva je naravnost usoden člen 39. — Prav ta člen je tisti, ki nikakor ne bo dopustil, da bi se to šolstvo razvijalo in dvigalo, marveč bo leto za letom sledilo nazadovanje. Zaradi lažjega razumevanja našega stališča ga navajamo v celoti:

»V prvi razred strokovne nadaljevalne šole se vpišejo učenci, ki so dovršili štiri razrede osnovne šole ali pripravljani razred po tretjem odstavku člena 11 te uredbe.

V drugi razred se vpišejo učenci, ki so dovršili drugi razred strokovne nadaljevalne šole, prvi razred višje narodne, meščanske ali srednje šole, ali prvi razred moške ali ženske obrtne šole.

V tretji razred se vpišejo učenci, ki so dovršili drugi razred strokovne nadaljevalne šole, drugi razred višje narodne šole, meščanske ali srednje šole, ali drugi razred moške ali ženske obrtne šole.

Po teh določbah, bi torej mogli vstopiti v drugi razred tudi učenci, ki so dovršili prvi razred višje narodne, meščanske ali srednje šole, a v tretji z dovršenim drugim razredom omenjenih šol. Ti učenci ne bodo razpolagali z zadostno strokovno predizobrazbo, da bi mogli učiteljstvo v tretjem razredu nadaljevati s strokovnim poukom in doseči take uspehe kot doslej, marveč se bo moralo počevati v tretjem razredu snov I. in II. razreda. V vseh krajih kjer obstoja le dvorazredna šola, bo pa njen obstoj sploh ogrožen. Obstoja tudi možnost, da bodo mojstri jemali v uk le take vajence, ki so dovršili vsaj dva razreda gori navedenih šol, ker jih bodo

morali potem pošiljati v strokovno nadaljevalno šolo le eno leto. Tudi se moramo zavdati dejstva, da smo doslej imeli že silno veliko število vajencev, ki so dovršili I. ali II. razred višje narodne, meščanske ali srednje šole, vendar so tudi taki ostajali po večini v I. razredu in povsem pravilno dovršili celo strokovno nadaljevalno šolo. Trgovske nadaljevalne šole so imele ponekod že doslej uveden pogoj za vstop v I. razred. Vpisati se je mogel v I. razred le tak učenec, ki je dovršil 2 ali 3 razrede omenjenih šol.

Predpisi člena 39 te uredbe utegnejo imeti tudi nedogledne socialne posledice za učence z nižjo izobrazbo, ker jih mojstri ne bodo hoteli jemati v uk.

Ali je mogoče, da bi se po takih določbah strokovno nadaljevalno šolstvo dvigalo? Ne! Mogoče je samo eno, da bo število učencev od dne do dne padalo. Če smo prišli do takega zaključka, tedaj moramo ugotoviti, da po novi uredbi o strokovnih nadaljevalnih šolah ni mogoč dvig in napredek tega šolstva, marveč je mogoče edino nazadovanje. Učiteljstvo je naredilo vse, da bi se to ne zgodilo in ga zaradi posledic, ki se bodo pokazale pozneje, ne zadene nikaka krivda.

Ko se je ob neki priliki razpravljalo na važnem mestu o uvedbi nove uredbe je padel tudi klic: »Hvala Bogu sedaj bo obrtno nadaljevalna šola zares obrtna in ne navadna ponavljalna šola!« Mi pa kličemo k temu: »Zalibog sedaj bo strokovna nadaljevalna šola, v kolikor bo še ostala, bolj navadna ponavljalna nego strokovna.

Velik dar Jugoslov. učiteljskemu združenju — nova ustanova JUU

Meceni in veliki dobrotniki JUU — Ustanova Mare in Milana Rabrenovića — Priznanje smeri dela sedanje uprave JUU

G. Milan Rabrenović, referent ministrstva prosvete in bivši predsednik JUU.

Ga. Mara Rabrenović, učiteljica v p.

V naših pravilih obstojajo tudi ustanovni člani in dobrotniki združenja. V poročilu JUU za XV. glavno skupščino najdemo na strani 32, tudi našete vse velike dobrotnike in tudi dobrotnike našega združenja. Med 15. velikimi dobrotniki najdemo tudi imeni: gospa Mara Rabrenović, učiteljica — Beograd in Milan Rabrenović, referent ministrstva prosvete, Beograd. Priznati moramo, da je v našem združenju le malo takih dobrotnikov, kakor sta ravno omenjena člana našega združenja. Že doslej sta se izkazala v večih primerih s svojimi uslugami in prispevki združenju, a danes moramo s posebno velikim veseljem obvestiti članstvo o njiju novem velikodušnem daru učiteljskemu združenju.

Plemenita prijateljica učiteljske organizacije gospa Mara in gospod Milan Rabrenović sta namreč poslala sledeče pismo:

Glavnemu odboru Jugoslovenskega učiteljskega združenja v Beogradu.

Z željo, da pomagava učiteljstvu, njihovim rodbinam in učiteljskim sirotam kolikor moreva, poklanjava v spomin naših umrlih otrok: Radmile, Nadežde, Božidara in Srbo-ljuba Jugoslovenskemu učiteljskemu združenju v Beogradu najin prostor v Banji Koviljači v velikosti približno 3700 m² z željo, da ga Udruženje ne proda, marveč da postavi ščasoma in po možnosti na njem dom za učitelje-ice, njihove rodbine, ali učiteljske sirote. Zemljeknjižni prepis se lahko izvrši vsak čas.

4. septembra 1935. v Beogradu.

Mara in Milan Rabrenović, učitelja v pokoju.

Izvršni odbor JUU je obema dobrotnikoma izrazil najiskrenejšo zahvalo za velik dar a tovariš Dimnik, predsednik JUU je poslal naslednjo brzojavko:

Mara in Milan Rabrenović — Banja Koviljača

Za veliko gesto napram Jugoslovenskemu učiteljstvu in Udruženju izrekam v imenu JUU obema mecenoma najtoplejšo zahvalo. Glavna uprava smatra Vaš velik dar kot poseben izraz zaupanja in priznanja za delo in smer sedanje uprave. Sprejmita to kot prvi izraz hvaležnosti in spoštovanja, ki ga goji jugoslovensko učiteljstvo do ugledne obitelji Rabrenović.

Ivan Dimnik.

JUU sekcija za dravsko banovino je poslala sledeče zahvalno pismo:

Ljubljana, 10. septembra 1935.

Visokosposotovana gospa Mara in gospod Milan Rabrenović, Banja Koviljača.

Obveščeni o plemenitem daru zemljišča v Banji Koviljači, ki sta ga naklonila Jugoslovenskemu učiteljskemu združenju, čuti podpisana sekcija za prijetno dolžnost, izreči Vama svojo najpriskrenejšo zahvalo. Ta dar ne dokazuje le velike stanovske zavesti in ljubezni darovalcev do učiteljskega stanu in njegove organizacije, marveč je istočano svetel vzor največje pripravljenosti z osebnimi žrtvami pomagati onim našim tovarišem in tovarišicam, ki so pomoči najbolj potrebni. To velikodušno gesto zna ceniti učiteljstvo naše banovine tem bolj, ker v zgodovini svoje stanovske organizacije skoraj ne pozna večjih dobrotnikov in je prišlo do svojih gospodar-skih in socialnih ustanov šele po dolgoletnem trudapolnem zbiranju potrebnih sredstev.

Sprejmita, prosimo, spoštovana gospa tovarišica in gospod tovariš, velika dobrotnika učiteljskega združenja in ustanovitelja novega vira socialnih dobrin za celo vrsto učiteljskih generacij, obenem s priskrbo zahvalo tudi zagotovilo našega globokega spoštovanja. Jugoslovensko učiteljsko združenje — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani:

Franja Završanova, l. r. Metod Kumelj, l. r. Predsednica: Tajnik:

VSEBINA:

Strokovne nadaljevalne šole in učiteljstvo narodnih šol.

Velik dar Jugoslov. učiteljskemu združenju — nova ustanova JUU.

Stališče k prevedbi kontraktualcev.

Proti razdiranju učiteljskih vrst.

Vprašanje učiteljske izobrazbe na IV. mednarodni konferenci za javni pouk v Ženevi.

Listek: Za ali proti?

Naš rod — razredno čtivo.

Splošne vesti. — Osebnе zadeve. — Učiteljski pravnik. — Mladinska matica. — Stanovska organizacija JUU. — Inozemsko šolstvo in učiteljstvo. — Novosti na knjižnem trgu.

Velik in plemenit dar gospe Mare in gospoda Milana Rabrenovića, poklonjen celokupnemu jugoslovenskemu učiteljstvu nas navdaja z eno edino mislijo, da je vsaka zahvala premajhna, vendar lahko trdimo, da bo ta plemeniti dar naletel na odmev hvaležnosti med vsem učiteljstvom.

Ob tej priliki ko poudarjamo izraze svoje najpriskrenejše zahvale izražamo tudi iskreno željo, naj bi plemeniti dobrotnika krepka in zdrava še dolgo uživala v pokoju sadove svojega plodnega in uspehov polnega življenja.

Stališče k prevedbi kontraktualcev

Temeljni postulat naših teženj je, kakor je bilo poudarjeno že v članku »U. T.« z dne 15. VIII., da se kontraktualcem s sprejemom v državno službo nostrificira in šteje v napredovanje in pokojnino vsa doba, ki so jo prebili v službi naroda kot učitelji ali kot prosvetni delavci.

Sedanji položaj kontraktualcev je daleč od tega edino pravičnega principa in bomo morali strnjeno započeti to akcijo, da dosežejo sebi in svojemu delu pravo veljavo in priznanje.

Tovarišem, ki so službovali na zasebnih šolah, se osporava ta doba pri štetju let za pokojnino. Vzrok: nedostajanje zakonske osnove v zakonu o uradnikih in v čl. 54 zakona o državljanstvu.

V času od 1. IV. 1931 do novembra 1934 se je štela kontraktualnemu učiteljstvu ob postavitvah v državno službo kot podlaga za grupo le službena doba v inozemstvu (čl. 54 zakona o državljanstvu). Obratno, v času od novembra 1934 pa se osporava postavljenec kot podlaga za grupo prav službena doba v inozemstvu, ker da čl. 58 uradniškega zakona govori le o kontraktualni službeni dobi, po kateri se ob prehodu v državno službo dodeli položajna grupa.

Tak je položaj. Kar je veljalo prej, zdaj več ne velja, kar zdaj velja, ni veljalo prej. Obakrat pa so bili oškodovani kontraktualci. Veljati bi moralo oboje, ker ni bil z nikakim zakonskim določilom doslej derogiran člen 54 zakona o državljanstvu, a postavitve v času od novembra 1934 so se izvršile mimo člena 58 zakona o uradnikih.

Ako bi obveljalo tolmačenje zakonskih določil tako, da bi bil merodajen za dodelitev položajne grupe le čl. 58 zakona o uradnikih, bi bili novopostavljeni kontraktualci deležni pripravniške in kvečjemu devete skupine, a najtežja službena leta bi šla po zlu. Z mirno vestjo lahko zapišemo, da to ni v nameri čl. 58 U. z., ker je zakonodajalec ob sestavljanju tega člena upošteval veljavnost čl. 54 zakona o državljanstvu.

Poseben in pereč problem so izpiti učiteljev emigrantov. Učitelji, ki so po vojni ostali v domačiji, da vrše svojo poklicno in narodno dolžnost, so mogli opraviti praktični učiteljski izpit pač le po predpisih tamkajšnjih oblasti. In predpisi o opravljanju praktičnega izpita so bili do 1. 1923 enaki predpisom, ki veljajo pri nas in ki so veljali v bivši Avstriji. Ako se ne priznava veljavnost praktičnih izpitolov po teh predpisih učitelju emigrantu, bi se ne smelo priznati veljavnosti niti izpitom, ki so jih napravili tovariši še za Avstro-Ogrske. Razlogi: 1. Učitelju, narodnemu delavcu izven mej Jugoslavije je bilo prav tako nemogoče opraviti praktični izpit v Jugoslaviji, kot učitelju v tistem času, ko Jugoslavije še ni bilo. 2. Praktični izpiti so se vršili do 1. 1923 v domačiji v slovenskem jeziku, izpraševali so slovenski profesorji in učitelji. Ti izpiti bi torej nikakor ne smeli biti predmet spornosti.

Mlajši tovariši so napravili v domači zemlji drugi izpit po drugačnih predpisih. — Odzvali so se dolžnosti izpita in ker niso imeli ne prilike ne možnosti, da ga napravijo drugače, bi se jim moral isti izpit priznati po času in veljavi takoj, ko ga tu dopolnijo in nostrificirajo.

Povedati moramo, da smo prizadeti mi-mo pravice, ki nam jih daje veljavna norma; zakon; povedati moramo, da bi nam morala biti pravica in merodajala tudi vest in srce. Vse lepe besede o trpečem delu našega naroda zgube na iskrenosti v trenutku, ko se

dejanja z njimi ne zlagajo. In mi smo otroci trpečega dela našega naroda. Kot taki ne zahtevamo drugega kakor da se prizna našemu delu pravična veljava po srcu in ljubezni kot bratov med brati.

D.

Proti razdiranju učiteljskih vrst!

»Jutro« se sistematično trudi, da napravi razdor v učiteljskih vrstah.

Dne 28. avgusta t. l. v št. 198 napada JUU pod naslovom »Želje mladih učiteljev«, ki mu očita, da ni ničesar storilo za omiljenje zakonitih predpisov v pogledu kadrskega roka učiteljev. Dne 8. septembra t. l. v št. 208 pa ponovno napada JUU, zaradi premale plače učiteljskim pripravnikom — pod firmo »družinskega očeta« — in naslovom »Mlado učiteljstvo hoče zaščite«, »da morajo za bore 900 Din mesečno garati, pri JUU se pa nič ne zmenijo za to«. Pri tem, seveda, se spodtika ob sarajevsko skupščino JUU in ker je bila v »Učiteljskem tovarišu« točno pojasnjena neupravičenost »Jutrovega« izpadanja, sedaj potencira svoje izpadanje tudi z osebnim apostrofiranjem in napadanjem na mojo osebo.

Resnica je, da je krivica storjena mladim učiteljem, pa tudi vsemu ostalemu uradništvu, z odslužitvijo kadrskega roka, ker se jim ne šteje ta čas v napredovanje in penzijo in ker jim ne rezervira njihovo mesto ter ne omogoči takojšen povratek v službo po odslužitvi kadrskega roka. Resnica je tudi, da imajo začetniki v državni službi (a ne samo učitelji) premajhno plačo. To ni nič novega, ker se je Jugoslovensko učiteljsko združenje stalno borilo za odpravo te krivice in tudi v pretečeni upravni dobi ni opustilo to iz svojega programa ter neče pozabiti na to v bodoče.

Resnica pa je tudi, da so bili v dobi, ko bi se to dalo z zakoni popraviti, na krmilu prav gospodje okoli »Jutra« in njihovi gg. poslanci v narodni skupščini ter je JUU že tedaj (ne šele sedaj) pisalo o tem v »Učiteljskem tovarišu« in z vlogami opozarjalo na to, pa gospodje niso izpomenili teh odredb pri izglasovanju vojnega in novega uradniškega zakona iz l. 1931. Tudi »Jutro« ni pisalo o tem. Tedaj je bilo seveda to v redu in dobro. Sedaj naj pa JUU in predsednik Dimnik odgovarjata za to. Ako bi »Jutro« tedaj podprlo naše zahteve s pritiskom na svoje gospode, bi bili nepotrebni sedanji izpadi — na napačno adresu.

Iz dopisov je razvidno, da iniciatorji in pisci Jutrovih dopisov niso čitali niti letnega poročila JUU, v katerem so ta in tudi ostala vprašanja v prilogi mlajšega učiteljstva podrobno obrazložena in da niti »Deklaracije o smeri stanovske politike JUU«, niti resolucije sarajevske skupščine niso dobro prečitali. Vidi se, da imajo s svojimi anonimnimi dopisi neke druge namene, kakor boriti se za objektivno resnico in pravico.

Na sarajevski skupščini so imeli tudi mladji kolegi polno svobodo se oglašati, govoriti in staviti predloge ter so o svojih težnjah tudi govorili in so bili sprejeti njihovi predlogi. Tudi v sreskih društvih JUU vlada polna svoboda za utemeljene predloge in ni niči drugo društvo odklonilo gornjih zahtev in tudi ne drugih težnj mlajšega učiteljstva. Nasprotno, podpirali smo jih vsi in se vztrajno potekali zanje! Zakaj torej izpadi v »Jutru«?

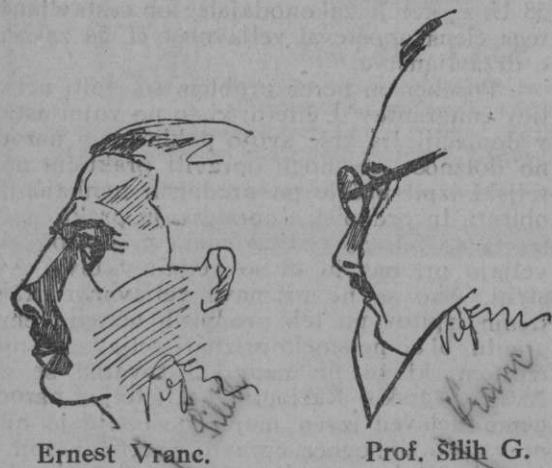
Meni je jasno zakaj in tudi od kod! Meni je jasno zakaj hoče »Jutro« in nekateri izvenljublanski lokalni listi zabrisati impozantnost in enodušnost sarajevske Glavne skupščine JUU. Od zrelosti in odločnosti učiteljstva je odvisno, v koliko bodo uspeli.

Za ali proti?

(Po pedagoškem tečaju v Mariboru.)

O tečajih vobče.

Teško je napisati članek o kakem tečaju tako, da bi ga ne brali samo tečajniki, predavatelji in še nekateri redki, ki oblastno ali poklicno kritično in iz smisla zasledujejo take duhovne pokrete, ki so poleg tega samo — pedagoški.

Ernest Vranc.

Prof. Šilih G.

Izdanih je bilo 97 potrdil o udeležbi II. počitniškega ped. tečaja, ki ga je priredila Pedagoška Centrala v Mariboru od 12. do 24. avgusta, nekaj jih je še neoficijelno za kak dan ali za kako uro prišlo poslušati in če še pristejemo 9 predavateljev, je bilo čisto nad 100 udeležencev. Če pa hočemo biti objektivni, ne smemo tega visokega števila, četudi zbranega iz vse Slovenije in celo izven nje, imeti kot nesporen znak naše visoke pedagoške zavzetosti. Razdelili bi namreč lahko poslušalce v nekako tri kategorije: 1.) v take, ki so se res iz notranjega nagnjenja udeležili

Onim, ki bodo nasledaj nelogičnosti in demagoškim tendencam sistematičnih in preračunjenih sfabriciranih objav — ni pomočil V dopisu »Jutra« št. 198 je trditev, da v sarajevski resoluciji ni niti ene zahteve, ki bi se tikala mlajšega učiteljstva. Takoj v naslednjem stavku pa je pisano, da se vse tičeje učiteljic in starejših učiteljev, le tri se dotikajo tudi mlajših. Kje je logika? Ali se ne tičeje vse načelne zadeve mlajših in starejših?

»Jutro« piše o »nepotrebnih zahtevah JUU«, ki so bile sprejete v Sarajevu in v drugem članku »o marsikaterih stvareh, ki so zaenkrat neizvedljive«. Naj no pove, katere stvari so nepotrebne in neizvedljive? Ali zahteve učiteljic, ob katere se obregne? Ali

Vprašanje učiteljske izobrazbe na IV. mednarodni konferenci za javni pouk v Ženevi

Mednarodna pisarna za vzgojo (Bureau international d'Education) v Ženevi je letos organizirala IV. mednarodno konferenco za javni pouk, ki se je vršila v dneh od 15. do 19. julija 1935. v Ženevi in kateri so prisostvovali zastopniki 41 kulturnih držav, med njimi tudi zastopnik Jugoslavije. Dnevni red konference je obsegal naslednje 4 točke: 1. predložitev poročil prosvetnih ministrstev o vzgojnem gibanju v l. 1934/35; 2. poklicna priprava učiteljstva narodnih šol; 3. poklicna priprava učiteljstva srednjih šol; 4. prosvetni sveti. O poslednjih treh točkah so bile sprejete zadevne resolucije, od katerih so za nas najzanimivejše tiste, ki govorijo o obrazovanju učiteljstva narodnih šol. Konferenca je razpoglagala z ogromnim materialom, ki ga je prejela mednarodna pisarna za vzgojo na svojo anketo o obrazovanju učiteljstva nar. šol (gl. Bulletin du Bureau international d'Education, IXe annee, No 341), kajti domala vse države odn. njih prosvetna ministrstva so izpolnile njen natančni vprašalnik. Pri obravnavanju se je pokazala velika pestrost v naziranjih, ki je povzročila, da sprejeti sklepi ne prekoračijo zelo splošnega okvirja. Kljub temu moramo brez težave ugotoviti neko skupno linijo, ki bo nedvomno pomagala, da se bodo poedine države z boljšo srečo in večjo razsodnostjo prej ali slej spet lotile reforme učiteljske izobrazbe. Iz sprejetih resolucij (gl. Bulletin du B. I. d' Educ., IXe annee, No 361) je tudi razvidno, kako zelo se skladajo z nazori, ki smo jih slišali o priliki letošnjih skupščin JUU, osobito v Ljubljani dne 12. julija t. l. (prim. tudi moj referat o reformi učit. izobrazbe na isti skupščini, ki izide v celoti v l. št. 208 »Popotnika«). To ni važno samo radi tega, ker lahko z veseljem ugotovimo, da s svojimi težnjami nismo osamljeni, marveč tudi zato, ker je bodoča korenita, nepolovičarska reforma možna le na osnovi trdnih in dobro premišljenih zahtev. V naslednjem naj govore resolucije same!

1. Uvažujoc, da so aktualne ekonomske in socialne prilike ter razvoj ved zelo otežili in zamotali nalogo učitelja narodne šole; da je v vzgojnem delu učiteljeva osebnost odlo-

zahteve kadrskega roka in plač mladih učiteljev, ki so zaenkrat neizvedljive, pa se hoče JUU vztrajno boriti za nje in jih omenjati — tudi kadar niso izvedljive.

Tendenco Jutrovih dopisov proti JUU se vidi v stavku: »JUU mora to brezpogojno doseči, če tega noče doseči, potem ni treba, da bodo stotine mladih učiteljev člani JUU, da se ne bo od JUU izrabljalo geslo »Enaka pravica za vse«, in v stavku: »Dolžnost organizacije bi bila doseči, država bi bila gotovo s tem zadovoljna, saj bi je ne stalo nič!«

V kalnem se misli ribariti in igrati z nepoučenostjo mladih ljudi in z nepoučeno javnostjo. »Država bi dala, a organizacija ne da« — koliko zlobe je v tem! Namen tega je, mlade učitelje izjavljati iz njihove stanovske organizacije in speljevati jih na tanek led zagriženega strankarstva v njihovo lastno osebno škodo in škodo učiteljskega stanu.

JUU se je borilo za vse učiteljske pravice in je zahtevalo njihovo uveljavljenje, a »Jutro« tedaj ni pisalo o tem in gospodje okoli »Jutra«, ki so sodelovali pri teh zakonih, so glasovali za sedanje določbe.

V Beogradu, 9. septembra 1935.

Ivan Dimnik.

Za jesen in zimo!

Tople volnene tkanine za plašče, kostume, obleke, kakor tudi vso drugo manufakturno blago si preskrbite pri znani tvrdki

A. ŽLENDER

LJUBLJANA — MESTNI TRG 22

Ogromna zaloga najboljših kvalitet Vam nudi bogato izbiro trpežnega blaga, finih vzorcev in barv ter najsolidnejših cen.

Cenjenemu učiteljstvu popust!

učni načrti in urniki ne upoštevajo samo teoretskega študija pedagogike in njenih pomožnih znanosti, nego mimo tega z vso resnostjo tudi praktično pripravo; da bodi primerno mesto zagotovljeno tudi gospodarskim in umetnostnim disciplinam, v katere bodo učitelji pozneje morali uvajati poverjeno jim delo, bodisi v sami šoli, bodisi v organizacijah pošolske vzgoje; da se razen tega upošteva važna vloga fizične vzgoje za obrazovanje osebnosti. Konferenca želi, da bi se poklicno (pedagoško, psihološko, socialno in praktično) obrazovanje navdahnilo z načeli aktivne šole ter da bi se primerno gojilo individualno izsledovanje, in uvažuje, da mora poklicno obrazovanje zagotoviti bodočim učiteljem tesen kontakt s prebivalstvom, med katerim bodo delovali, posebno v podeželskem okolju; izraza končno željo, da bi se spoznala osobita važnost dodeljenih vzornih (poskusnih) šol, ki naj bi obsegale tako podeželske, kakor mestne šole.

6. Konferenca je mnenja, da mora biti priprava podeželskih in mestnih učiteljev tam, kjer se pokazuje potreba diferenciacije, na isti višini ter mora nuditi iste pravice; ona ugotavlja, da v več državah priključujejo bodoči učitelji svoji občini poklicni pripravi specializacijo v izvestnih posebnih disciplinah, ki jih bodo mogli pozneje poučevati vsaj pri najstarejših učencih narodne šole.

7. Konferenca smatra, da naj se definitivno imenovanje mladih učiteljev izvrši šele po zadosti dolgi, racionalno organizirani in dovolj kontrolirani pripravljalni dobi; ona izraza željo, da bi se institucija izpopolnjevalnih stažev za vežbajoče se učitelje generalizirala in postala predmet stalne ureditve.

Zanimivo je, da resolucije prav nič ne omenjajo višje odnosno nadaljnje učiteljske izobrazbe, čeprav je za prehod izredno pomembna. Natančneje bom o njej razpravljal v eni prihodnjih števil »Učit. tov.«, toda že zdaj ugotavljam dejstvo, da je od pravilno umevane in razumno izvajane višje in nadaljnje učiteljske izobrazbe odvisna povezanost in duhovna enotnost starejših in mlajših učiteljske generacije. To je potrebno že danes, toliko potrebnejše pa bo takrat, ko se pridružijo učiteljstvu, šolanemu še v učiteljskih šolah mladi učitelji, ki bodo prišli že s pedagoških akademij. Prevelika razlika v izobrazbi, miselnosti in nazorih bi se najusodnejše izražala baš v šolskem delu ter bi vsaj začasno lahko povzročila, da bi prišli iz dežja pod kap. Da se to svoječasno ne bo zgodilo, bodo morale sedanje učiteljske generacije že zdaj posvetiti vso svojo pažnjo zgornji omejenji nadaljnji in višji izobrazbi.

Gustav Šilih.

tečaja, 2.) v take, ki jim je šlo prvenstveno za potrdilo in vpis v službene podatke in za druge osebne namene, 3.) v mešane tipe. Vendar pa se razveseljivo čuti, da gonja za potrdilo in izpričevali, kakoršna je bila prva leta, posebno ob uvedbah »Službenih podatkov«, popuščata, in bi bilo prav, da preneha s temi podatki vred.

Smatram namreč, da je popolnoma nepotreben strošek za takale potrdila, ker udeležba na tečaju še ne potrjuje resnosti hotenja tečajnikovega, da bo pridobljene zamisli tudi praktično izvedel in le podpira ono nezdravo ambicioznost, izvirajočo iz notranjega nesvobodnega gona, ker pač tako zahteva oblast, službena ocena etc. Pedagoška Centrala, kot zagovornica svobodne učiteljeve osebnosti se mora boriti proti vsakemu teroriziranju učiteljev, ki se morajo neprestano legitimirati: kje si član, kake tečaje si obiskal itd., kar popolnoma pokačuri in izkrivljuje njihovo miselnost in dušo. Edino to dejstvo daje vsem tem tečajem nekaj odvraten priokus, ker smo prišli že tako daleč, da človeka postaja nekako sram, če obišče kak tečaj. Komur pa je stanovsko delo vsaj tako resna zadeva, ko povprečnemu obrtniku, ki prisiljen od živahne konkurence išče in stika v svojih strokovnih listih, v razstavah in tečajih neposredno za kvalitetnimi izboljšanimi svojih izdelkov, ali pa, če stoji stanovsko-zavedno še višje, da bo začutil neodolljivo nujno, izvirajočo iz neprestane nezadovoljnosti s samim seboj in s svojim delom, po iskanju boljših potov, ta bo pač uvidel, da so taki tečajji neobhodno potrebni in bo vselej našel iz obilice podanega nekaj, kar ga bo zadovoljilo in razveselilo in na čemer bo poizkušal. In kdor bo znal vnesti novega duha le v enem postopku, bo sam po sebi začutil potrebo do prenove vsega svojega vzgojnega in učnega dela.

Da je toliko knjig S. Š. M. nerazrezanih, toliko naših pedagoških revij neprelistanih in še v ovojih, da je še tako malo, da, sramotno

malo zanimanja vsaj za našo domačo pedagoško literaturo, ni iskati le v naših prirojenih hedonskih čuvstvih, ampak tudi v dejstvu, da je skok zadnjega desetletja v pedagogiki tako velik, da so oni, ki so doslej sledili dogmam Herberotovim in niso imeli prilike temeljitje seznaniti se z novodobno pedagoško literaturo ali poslušati Ozvalde, Žgeče, Čibeje, Šilhe, Gogale i. dr., zgubili stik s sodobnimi pedagoškimi smermi in, že preoblenjeni v vsakdanjimi družinskimi skrbmi in z udeleževanjem izven šole, ne morejo več prav slediti izvajanjem in razvoju raznih pedagoških smeri, ki se pojavljajo v naših pedagoških edicijah in listih. Zato pa so taki tečajji neobhodno potrebni, da možnosti za tak stik iščejo, ustvarjajo in ga resnično upostavljajo, da tudi starejša generacija učiteljev, ki ima na eni strani to dobro, da lahko iz svojih življenjskih in stanovskih izkušenj pravilnost sodobnih vzgojnih, metodičnih in didaktičnih smeri lažje doume, tak sklop z novo šolo najde ali pa vsaj ne ovira njenega pohoda.

Predavatelji in predavanja.

Ker je v hvale vrednem načrtu Pedagoške centrale, da izda vsa predavanja tudi v tako potrebnih priročnikih oz. deloma v naših ped. revijah, se omejim le na osnovne misli predavanja:

Prof. Gustav Šilih, vodja tečaja, nam je predočil v jasnih obrisih ogrodje teoretske pedagogike in njeno zgradnjo. Dokazoval je, kako je pri vzgoji vse »bolj ali manj« važno, izrazilo, ker tudi v življenju nimamo čistih oblik, ampak prehode, kako malo je vse določeno v sodobni pedagogiki, ko ni dveh pedagogov, ki bi pristali na en sistem, kako je vse v iskanju, kar je samo dokaz, neizkrpnega bogastva pedagoške znanosti, v katero se mora vglabljati sleherni vzgojitelj, ki jemlje svoj poklic resno. Poudarjal je nujno potrebo po enotnem izrazoslovju v slovenski in jugoslovanski pedagogiki v ustvaritvi pedagoškega

slovarja. Tako vlada v izrazih za psihološke pojave ali za načine pouka taka zmeda, da n. pr. priporoča nek šolnik za vglobitev v bistvo strnjene pouka Kerschensteinerja in Gaudiga, ki sta bila do smrti nasprotnika takega pouka. Torej nerazumevanje izrazov: delovni, koncentracijski, strnjen, sojemni, kompleksni pouk. Govoril je o znanstvenem značaju pedagogike, o sistemu pedagoške znanosti, ki jo je razdelil na teoretično, praktično, historično in politično pedagogiko. Prešel je na glavne njihove odenke, razpravljal o objektivnih vrednotah sodobne vzgoje (lepo, dobro, resnično, sveto, praktično, čutno ali zdravo) o formalni in materialni vzgoji, o vzgoji odraslih, o učiteljskih tipih, o vzgojnem območju, o najmarkantnejših predstavnikih pedagogike (Rousseau, Pestalozzi, Kriek). Stoji na stališču, da naj vzgoja izmiri princip nuje in svobode, da pride do integralne vzgoje v smislu vodenja, kjer se pravilno pojmuje princip moranja in svobode, duha in materije. To bo storilo spoštovanje do vzgojiteljeve osebnosti in do možnosti, ki so v otrokovi osebnosti od strani učiteljeve osebnosti. Poudarja, da otrok in mladostnik vedno, tudi ko najbolj poudarja čut svobode, čuti v sebi hrepenenje po vodstvu, po človeku, ki mu pokaže pot, ki jo sam ne najde. Šilih je v vzgoji spoštovanje več od ljubezni, ko pravi: »Najvažnejša komponenta vzgojnega akta je spoštovanje, ker je večja od ljubezni.« Iz vsega njegovega podajanja se je občutilo, da skuša biti povsem znanstveno objektivni, skoroda nekoliko preveč, kajti včasih vpliva subjektivna nota v predavateljevi osebnosti kot ona skrivnostna sila, ki ustvarja še močnejši fluid med poslušalci in govornikom, pa najsi potem vpliva v celoti ali v posameznostih pozitivno ali negativno. Vendar pa miren, nevsihljiv, zelo simpatičen ton njegovega predavanja privlačuje in čutiš, da zažareva iz njega ped. osebnost, ki bo nekoč eno izmed svetlih žarišč slovenske in jugoslovanske pedagogike. Nekateri, deloma že iz zg. omenjenih vzrokov, niso

Naš rod — razredno čtivo

Z novim šolskim letom se bo po naših šolah začela nova akcija za nabiranje naročnikov »Našega roda«, ki bo stopil že v 7. leto svojega izhajanja. Da se je »Naš rod« res priljubljen deci in odraslim, nam priča velikanska vsakoletna njegova naklada, ki kljub gospodarski depresiji ne opada. So šole, kjer uporabljajo skoraj izključno »Naš rod« kot razredno čtivo. Služi nam izobrazno s svojimi potopisi, sestavki iz zgodovine, prirodnoznanstva itd., da nam poglobi in popestri šolsko delo, poleg tega pa more učencem služiti kot vir za marsikatero samostojno pridobitev snovi baš v smislu načel strnjenege pouka. — Po večletni uporabi »Našega roda« kot razrednega čtiva pa moram ugotoviti, da je za nižjo stopnjo narodne šole žal skoraj neuporabljiv. V narodni šoli imamo opravka z dečkom od 6. do 14. oz. 15. leta. Mladinska psihologija nam razdeli literarno doživljanje mladine v tej dobi v te faze: Od 4. do 10. življ. leta v pravljeno dobo, ki se deli v ono do 7. življ. leta, kjer otroka zanima prava pravljica po vsebini in obliki in ono do 10. življ. leta, kjer pride v poštev konkretna zgodovinska snov iz domačije v pravljici obliki, od 10. do 12. življ. leta v tako zvano Robinzonovo dobo, kjer so učenci navdušeni za različna junštva, dogodke, pustolovščine, od 12. do 14. življ. leta v takozv. baladno dobo — od 13. življ. leta dalje imenovano predpubertetno dobo, kjer teži zanimanje za iznajdbami, raziskovanji, za razvojno kulturno zgodovinskim sličicami, pozneje pa se naslaja ob dnevnih, spominskih knjigah, tovarištvu itd., od 14. do 15. življ. leta v lirsko ali ro-

mantično dobo, kjer prevladuje kritično do- jemanje. Teh faz literarnega dozorevanja mladine ne more prezreti ne učitelj, ko pri šolskemu delu izbira iz čitanke, »Našega roda« in drugega čtiva sestavke za dečo na določeni razvojni stopnji, ne urednik ali kdo drugi. Vsem tem razvojnim fazam pač »Naš rod« ne more zadostiti, vendar se mi zdi, da se je s svojo vsebino pomaknil previsoko t. j. na duš. dozorelost otrok v najvišjih razredih višje narodne šole, meščanskih šolah in nižjih razredih srednjih šol. Ker imajo meščanske šole svoj primerno urejani list in ker iz umljivih razlogov dijaki iz nižjih razredov srednjih šol ne posegajo mnogo po »Našem rodu«, se bo moral »Naš rod« odločiti ali za učence celotne narodne šole, ali pa za one iz meščanskih in nižjih razredov srednjih šol. Za drugo se bi v glavnem odločil, če bi ostal tak, kakršen je. V narodnih šolah bo pač glede na večletno preizkušnjo njegove uporabnosti in spriči vsebine večine sestavkov ter pesmi doslej nujno moralo pasti število njegovih naročnikov. Še nekaj želj. Rubriki »Mladina piše« naj še odkaže več prostora, istotako mesečnim novicam, ki so vredne, da se zabeležijo. Od prve številke do naslednjih ali celo do zadnje se naj razteza le glavna povest ostali sestavki naj se zaključijo v isti številki. — »Naš rod«, ki vselej po možnosti upošteva želje in nasvete onih, ki ga uporabljajo, je vreden, da se ga ob novem šolskem letu toplo priporoča, tako da se bo število njegovih naročnikov na naših šolah zopet povzpelo na dostojno višino.

Tone Ferlinc.

Splošne vesti

OB ZAKLJUČKU RISARSKEGA TEČAJA.

Zaključek II. delnega risarskega tečaja za učitelje obrtnih nadaljevalnih šol je bil 24. avgusta. Tečaj je pričel 1. julija in se je vršil na tehnični srednji šoli v Ljubljani. Vodil ga je g. inšpektor Presl. Predavali so gg. inž. Premelč — strojeslovje, inž. Skočir — elektrotehniko, inž. Štirn — kovaštvo in kleparstvo, strok. učitelj Kanfl — krojaštvo, strok. učitelj Steiman — čevljarstvo. Teorija se je obravnavala prav malo, ampak so gg. predavatelji obračali večjo pažnjo na risanje samo, tako, da smo posebno kar zadeva oblačilnih strok pridobili res mnogo.

Udeležencev je bilo letos komaj 17, čemur pa se ni nikakor čuditi, če pomislimo, da mora učitelj žrtvovati vse počitnice in oditi izmučen od šolskega dela takoj v tečaj. Marsikdo tudi ni prišel, ker mu tečaj pač več ni potreben, saj so zasedli mnogo mest na strokovnih obrtnih nadaljevalnih šolah srednješkolski profesorji, katerim pač ni potreba obiskovati posebnih strokovnih tečajev za poučevanje na obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šolah. V mnogih primerih tudi ne dajo občine obrtnim nadaljevalnim šolam zadostnih potrebnih denarnih podpor, potrebnih za njihov obstoj.

Vsekakor bi se morala dosledno izvajati že večkrat poudarjena zahteva, da naj poučuje na teh šolah prvenstveno strokovno izobraženo osnovnošolsko učiteljstvo, da bo ostalo obrtno in trgovsko nadaljevalno šolstvo na tej višini, na katero jo je dvignilo baš učiteljstvo.

V tečaju samem sta predavala z metodnega stališča posebno dobro gg. Štirn in Kanfl, katerih smo se oprijeli tudi z vsjo ljubeznijo, saj sta nam znala snov res podajati. Prav posebno skrben nam je bil tudi naš razrednik g. dr. Klinc.

moogli vselej najti miselnega stika z njegovimi izjavami, češ, da so preabstraktna in pretežka. Mislim pa, da bi preveliko poljudenje take snovi, ki jo je predavatelj itak mnogokje podkrepil s primeri iz življenja, odloščilo znatno vrednoto in bi postalo vse preveč primitivno in propustno. Svoja izvajanja je pozoroval tudi s tabelami, ki že same govore o predavateljevi izredni vzgledni delavnosti in globoki resnosti v njegovem pedagoškem ustvarjanju.

G. Salih Ljubunčić iz Zagreba nam je, žal, le v prekratko odmerjenih urah, podal kritičen pretes jugoslovanskega, po osvobodjenju izišlega slovstva, tako, da je bil to le pretres na debelo. Kljub temu pa je v teh urah znal s tako brezkompromisno prepričevalnostjo trgati v poslušalcih še zadnje ostanke pripadnosti k Herbartovemu sistemu, ki je tako sistematičen, da funkcionira kakor ura, zaokrožen in po velikem iskanju pridobljen, čuvan tako uporno in trdno, da je še danes mnogo učiteljev in profesorjev učiteljskih šol, ki nanj prisegajo. Živo je znal opisati vso neživljenjskost tega sistema in naivnost njegovih pripadnikov pri nas do današnje dobe. Njegova izvajanja so bila najbolj prepričevalna propaganda za novo šolo in strnjeno pouk, kakor je znal prepričevati najgloblje od predavateljev le še Ernest Vranc. Kar začetkoma je g. Ljubunčić povedal resnico, ki nas mora iztreziti; da »medu nam postojijo velika neobavijestnost: in da slovenska pedagoška knjiga je v upadaju«. Poudarjal je, da reakcionar »s kome čovjek ne može raditi« in entuziasti »površni ljudi, koji smetaju propagandi nove škole«, največ škodijo naši pedagoški znanosti in njenemu napredku, dočim je konservativce »uvijek spreman za kompromise«. Krasno je orisal našega Bežeka »kjoji nas je sve zadužio svojim radom, čiji elan i zrelo gledanje zasluži svestrano naše poštovanje«, katerega velika zasluga je v tem, ker je prvi podvomil v Herbartovo metafiziko, ker je sam

doživljal težke posledice njegovega okorelega mehanizma. O snovi svojega predavanja bo izdal tudi obširnejšo knjigo, ki jo že težko pričakujemo in po kateri bodo segli vsi, ki jim zanimanje in ljubezen do naše pedagoške književnosti in pokreta ni le fraza, ampak dejanje. Najmanj pa, kar mora vsak povprečen učitelj poznati, je naša slovenska vzgojslovna literatura in domača, jugoslovanska vsaj njen obširnejši oris. »Največja vzgojna vrednota je življenje« — s tem je nekako zaključil predavatelj svoja izvajanja, za katero je žel prsrčen aplavz.

O smislu in nalogah osnovne ter višje narodne šole je govoril šol. nadz. v p. g. Matija Senkovič, urednik »Popotnika«. Markantna pojava tega v duhu večnega mladca v slovenski pedagogiki, vendarle dostojanstveno usmerjeno vplivajočega kakor kakega angleškega lorda, ki se povsod pojavi, kjer je nevarnost, da zajde naša pedagogika na brezplodna pota novotarjenja, je dala tečaju neko življenjsko trdno opornost. Četudi se, zlasti mladina, ne more povsem strinjati z njim v njegovih zadrževalnih metodah in v njegovem včasih prepodobnem seciranju pojmov in dejstev, ji vseeno da njegova življenjska preizkušnost, vezana na njegovo izobrazno poznanje pedagoške književnosti do danes, misliti, da se zažene k cijem sodobne šole bolj pripravljena in premišljena. Podal je, kakor je sam povedal v uvodu »Idejne smernice ali inštrukcijo za narodno šolo od jezikovnega pouka do telovadbe. Moj namen je strniti v celotno, pregledno in zaokroženo sliko vse to, kar se je obneslo in kar že zdaj izvajajo v praksi tisti učitelji in učiteljice, ki korakajo z duhom časa. Kot nameček pa mi še dovolite, da vam podam nekaj didaktičnih in metodičnih drobtin«. Vendar, žal, ni mogel vsled kratkega časa vsega temeljitje obravnavati in je to storil le pri glavnih predmetih. Ostro

Odbor učiteljskega udruženja, ki je letos, od kar je na čelu udruženja uporno insistiral na rešitvi pravnih in materialnih vprašanj, je pokazal zavidanja vreden uspeh na ureditvi društvene administracije, a še posebej — to podčrtavamo — dal je v kulturnem pogledu, v družbi s svojimi sodelavci — uredniki listov in revij — več nego se je v tem pogledu od uedinjenja do sedaj naredilo. Izdelava projekta učnega načrta in programa, objava reforme učiteljske izobrazbe v tujih državah, načrt o polaganjih praktičnega učiteljskega izpita itd. — ta in slična dela so dala centralnemu odboru karakter znanstvene ustanove.

Še eno stvar moramo posebej poudariti — da namreč zaradi široke tolerance ene in druge struje v savski sekciji — spor v tej sekciji več ne obstoja. Našel se je modus s katerim se bo moglo na čašten način likvidirati odnošaje, ki so bili v škodo ne samo nasprotujočima si strujama, nego celokupnemu učiteljstvu.

Sarajevska učiteljska skupščina je zapustila v našem javnem življenju globoko sled. O njej so pisali vsi domači časopisi in to ne samo dokler je skupščina trajala, marveč tudi potem, ko je že dovršila svoje delo. Prav interesantne dopise prinaša o naši skupščini največji list »Politika«. — Pisec teh dopisov je popolnoma točno reproduciral ideje iznesene na Glavni učiteljski skupščini.

— O državni skupščini. »Savreneni pogledi mesečnih za književnost, znanost in umetnost« piše o sarajevski skupščini naslednje: Na učiteljskem kongresu, ki se je vršil od 21. do 24. avgusta t. l. v Sarajevu, so bile izrečene značilne izjave in sprejeta je bila resolucija, ki zasluži pozornost. V nizu mnogih zahtev, ki jih je učiteljstvo postavilo vanjo, vzbuja pozornost zahteva, ki se nanaša na socialno zdravstveno zaščito otroka in na pogoje njegovega svobodnega duševnega in fizičnega razvoja. Zahteva po svobodi šole, otroka in učitelja, je postavljena jasno in odločno in naravnost dominira v deklaraciji kongresa. Na nekem mestu je sledeča formulacija: Nad vse in bolj od vsega zahteva jugoslovansko učiteljstvo svobodo državljan- skih pravic... samo svobodni in stalni učitelji morejo s svojim delom zapustiti vidne kulturne sledove za seboj. S poudarjanjem te zahteve v prvi vrsti svojih teženj, je hotelo učiteljstvo poudariti to zahtevo kot bistveni pogoj svojega dela, kot pogoj brez katerega se ne more niti pomisliti na izvedbo onih reform, ki so nujno potrebne za dvig osnovne šole. Zahteva je postavljena pravilno in more služiti učiteljstvu v čast.

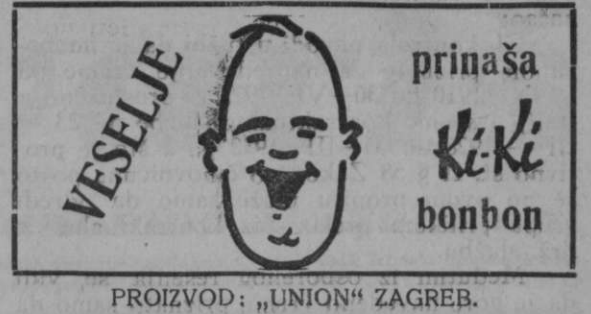
— Nov referent za osnovno šolstvo. Za referenta za osnovno šolstvo v dravski banovini je imenovan v ministrstvu prosvete g. Fran Erjavec.

— Radio - predavanja iz rokotvornega pouka za vse stopnje učencev osnov. šol namerava uvesti ljubljanska radio postaja. Vsak teden bi bilo predavanje trajajoče 20 minut. V tem predavanju naj bi predavatelj dajal povsem praktična navodila otrokom, ki bi po teh navodilih izdelovali razne predmete, bodisi izrezovali iz barvastega papirja, sestavljali iz vzgalic ali palčič, izdelovali razne predmete iz lepenke in lesa itd. Učitelj(ice), ki bi hoteli sodelovati pri tej radio uri naj javijo to uredništvu »Učiteljskega tovariša«.

— Novi slovenski dnevnik »Glas naroda«, ki ga izdaja »Narodna prosveta«, reg. zadruga z omejeno zavezo v Ljubljani, je najcenejši slovenski dnevnik. Od 25 Din je znizana naročnina na samo 12 Din mesečno. Zadruga osnova daje listu dvojje pomembnih možnosti: 1. nizka naročnina — ker zadruga ne išče na račun naročnikov materialnega dobička kot druga kapitalistična časopisna podjetja. 2.

je kritiziral nedoslednost, ki se javlja v šol. zakonu, učnih načrtih nasproti ciljem, ki jih postavlja sodobna šola.

O izvajanju strnjenege pouka se ni izrazil preveč določno: Pri kritiki hospitacije pri g. šol. upr. Lavriču v Št. Lovrencu na Poh. je povedal sledeče: »Tukaj smo jasno videli, da si ne moremo misliti delovnega, strnjenege pouka, ako razred še ni dosegel sposobnosti aktivnega sodelovanja. Ves pouk se opira pri takem pouku na doživljajske predstave. Prepričali smo se, da je prost razredni razgovor najprikladnejša oblika za strnjeno pouk, da pri takem pouku učenci strogo izvajajo samokontrolo in medsebojno kontrolo, da tak pouk upošteva veliko važnost individualiziranja, ko se učenci pospešujejo po svoji nadarjenosti in si med seboj pomagajo (socialni moment!). Opaziti je bilo, da vzdrže učenci kljub največji duševni razgibanosti vzorno notranjo disciplino in da vlada med učiteljem in učenci nele prijateljsko, ampak naravnost priščno razmerje in največja zaupljivost. Videli smo torej in se prepričali, da strnjeno pouk oblikuje delovni načrt vedno na podlagi otroške pobude, nasprotno s koncentracijskim poukom, kjer učitelj delovni načrt sestavi in potem nekako učence posredno sili, da ga izvajajo. Strjnjeni pouk stremi za enotno strnitvijo učne snovi pod kako vodilno idejo. Videli smo, da je strjnjeni pouk povsem fundiran, usmerjen na vrednote in je pouk vseskozi sintetičen. Namesto mehaničnega vzpostavljanja in zaporejanja, kakor to dela koncentracijski pouk «skuša naš tovariš povezati raznovrstnost snovi v organsko celoto in vzpostaviti pristno harmonijo med snovjo in otrokom...« K ugovorom, da je hospitacija bila reprodukcija dvodnevnega prejšnjega pripravljanja je še omenil: »Seveda bi nas še bolj zanimalo, če bi imeli priliko videti kako se vse to razvija, koliko so učenci s svoje strani prispevali k oblikovanju delovnega načrta, in na drugi strani, koliko je k oblikovanju prispeval učitelj. — To bi bilo zanimivo. — Jaz imam to

PROIZVOD: »UNION« ZAGREB.

neodvisna smer — ker more vsakdo postati soodločujoč član zadruge — izdajateljice.

Naročite »Glas naroda« z dopisnico na naslov:

Uprava »Glas naroda«, Ljubljana, Nebotičnik (Tel. 38-55)

† Lesnik Mihael, ki je služboval nad 35 let v sedaj obmejni Sv. Anj v Slovenskih goricah, je umrl 5. t. m. v Studencih pri Mariboru. Pokopali so ga v soboto ob številni udeležbi, zlasti upokojenega in aktivnega učiteljstva. Zadnje besede v slovo sta mu govorila tov. Hren in pa tov. Stuhec kot njegov naslednik in kot predsednik šentlenartskega učit. društva. Mesto zahvale v časopisju govornikoma in udeležencem je darovala njegova soproga tovarišica Viljemina 150 Din Učit. domu v Mariboru.

— »Glas naroda«. K oglasu »Glasa naroda«, ki je bil poslan upravi »Učit. tov.« ter je priobčen med vestmi v današnji številki pripominjamo, da ne odklanjamo oglasov ostalih dnevnih listov. Načeloma stoji JUU na stališču, da učiteljstvo čimveč in vsestrano čita ter si s tem ustvari čim objektivnejšo samostojno sodbo o dnevnih dogodkih in vprašanjih. — Uprava »Učiteljskega tovariša«.

Osebne zadeve

—i Napredovali so učitelj(ce) v VII. skupino: Tomažič Zora iz Žetal; v VIII. skupino: Samsa Marija iz Izlaka in Lapajne Janko iz Budincev.

—i Prevedena v IX. skupino je Osvalt-Ogrizek Matilda iz Gor. Sušice.

Učiteljski pravnik

—š Štetje let za določitev položajne skupine ob sprejemu kontraktualcev v drž. službo; razsodba drž. sveta Br. 15919 z dne 24. junija 1935 se glasi:

»U II odeljenju koje sastavljaju predsednik odeljenja Barić dr. Josip, potpredsednik Drž. saveta, članovi: Sardelić dr. Rudolf, Vildović Antonije, Milovanović Zarko, Čubrović dr. Pavle, i delovodja Munk Filip, po tužbi Gl. kontrole br. 133478/34 g. od 8 marta 1935 god., protivu rešenja Ministra prosvete od 23. septembra 1934 god. O. N. br. 61818 kojim je N. N. priznato za penziju radi određenja grupe u drž. službi vreme od I—IX 1910 do 3—VI 1935 god., koje je proveo kao učitelj u Italiji i vreme od 23—III 1928 do 31—III 1932 god. koje je proveo kao kontraktualni učitelj na osnovu čl. 17 i 34 Zakona o Drž. savetu i upravnim sudovima a s obzirom i na zakon o taksama, dana 24 juna 1935 godine presuduje:

Odbacuje se tužba Glavne kontrole br. 133478/34 od 8 marta 1935 god.

Razlozi:

Pošto je proučio tužbu osporeno rešenje i ostale akte koji se na ovaj predmet odnose odgovor Ministrov na tužbu poslat pismom od 8 aprila 1935 god. O. N. br. 24113 kao i

prepričanje: da mora biti značilno za strnjeno pouk, da je preprost. Delovno najbolj škodljivo bi bilo, če bi kdo hotel unesti v stvarno celoto vse mogoče in nemogoče stvari, ki niso v notranji zvezi z njo, — ker se raztrga drugače pouk v neskončnost.«

Ker je mnenje tega našega praktičnega pedagoga, ki ga lahko smatramo kot enega izmed vodilnih sodobnih slovenskih pedagogov, važno za objektivno razsojo problema o strnjemem pouku, omenjam še njegove zaključne besede pri debati Vrančevih izjavljanih ob koncu tečaja: »Jaz zastopam to stališče: Dopustno je, da tisti učitelji, ki to žele in ki s svojim dosedanjim delom jamčijo, lahko nadaljujejo s strnjemim poukom tudi v višji nar. šoli. Vendar je potrebno, da se izvrši prehod od predmetnega do strnjenege pouka pravočasno, da se učenci kolikor toliko seznanijo s strukturo učnih predmetov in to seveda po koncentraciji.

Vprašanje strnjenege pouka je pri nas vsaj dozdaj še področje iskanja, zato je potrebno, da se poleg poti, ki jih lahko hodijo vsi, ubirajo še posebna pota, da se najdejo metode, ki ustrezajo otroku in domovini in duševni strukturi učitelja. Taka posebna pota naj bi hodili mojstri strnjenege pouka in sem z g. profesorjem (Silihom) istega mnenja, da nam je treba takih specialistov, kajti le malo je ljudi, ki bi mogli biti in vseh področjih našega tako diferenciranega življenja učencem vodniki, ne da bi opravljali polovičarsko delo.« Še nekje je rekel predavatelj: »Vrhunski uspehi dajo lahko pobude, ne morejo pa se smatrati kot norme, ker tudi bodoča narodna šola ne bo brez slabosti, kajti učitelji bodo tudi samo ljudje in ne čudežni otroci, zato ne delamo prevelikih koncesij teoriji. Ako bo učenec nove šole stopil iz nje z zavestjo: »Česar sem se učil in znam, sem si pridobil tudi z lastnimi silami«, bo to novi šoli najlepše in najboljše spričevalo.«

(Dalje prihodnjik)

odgovor zainteresovanog N., Drž. svet je našao:

Gl. kontrola navodi u tužbi da je imenovanom priznato za napredovanje vreme od I—IX—1910 do 30—VI—1925 g. prosluženo u Italiji i vreme kontraktualne službe od 23—III—1928 do 31—III—1932 g., a što je protivno st. II § 58 Zakona o činovnicima pošto se po ovom propisu može samo da odredi grupa prilikom prelaza iz kontraktualne u drž. službu.

Medutim iz osporenog rešenja se vidi da je gore navedeno vreme priznato samo da bi se imenovanom odredila grupa u državnoj službi a da nije priznato i za napredovanje. Ovo ističe i upravna vlast u odgovoru na tužbu i navodi da je izraz »za napredovanje« upotrebljen u smislu određivanja što se vidi iz teksta gde se određuje: »prema čemu imenovanom pripada VII grupa...« I ako je stilizacija u osporenom rešenju nešto nejasna ipak se vidi da je navedeno vreme priznato samo da bi se odredila grupa a ne i za napredovanje.

Pa kako je navedeno vreme priznato samo za određivanje grupe a i za penziju u svemu po § 58 finansijskog zakona za 1932/33 god. i § 54 Zakona o državljanstvu a ne i za napredovanje to su navodi u tužbi neosnovani. Sa izloženog a na osnovu citiranih propisa presuđeno je kao u dispozitivu.

—§ **Urniki**, V 5. štev. »Učit. tov.« je izšla na tem mestu notica »Urniki«. V notici je v zadnjem stavku povedano, da je za vse razrede višje narodne šole predpisano po 28 ur. K temu dostavljamo še iz načrta opombo pod 2. na strani 5., ki pravi, da »v šolah s slovenskim učnim jezikom se dodajeta v vsakem razredu še po 2 uri srbohrvaščine.« Torej je pri nas v vseh razredih višje narodne šole 30 tedenskih učnih ur.

—§ **Uvedba novega učnega načrta za osnovno šolo**. Ker ni izdalo ministarstvo prosvete nikakvega odloka s katerim bi bila preklicana uvedba novega učnega načrta v letu 1935/36. in tudi ni izšel odlok da se podaljšuje stari učni načrt, je razumljivo, da stopi z letošnjim šolskim letom v veljavo novi učni načrt predpisan pod O. n. br. 48.491 od 15. julija 1933. Toliko v odgovor na številna zadevna vprašanja.

Mladinska mafica

—mm **Letošnje publikacije M. M.** je ocenil kritik Tine Debelak v »Slovincu« precej ugodno. O »Kresnicah VIII« pravi, da so neke vrste čitank za izpopolnitev šolskega znanja. Tu je polno zanimivega čtiva, takega, nekako, kakor smo ga vajeni v naših dnevnikih, seveda prirejenega za otroke, ki zapuščajo ljudske šole. Urednika zanimajo zlasti dnevna odkritja v teh panogah. Hvali nazorno podano razlago radia, žal mu je pa, da ni več duhovnega čtiva, ki bi tudi vzgojno etično vplivalo na srca otrok.

O »Kralju Honolulu« pravi, da je uspela slikanica letošnje zbirke, ki zelo slikovito prikazuje lepo pravljico zgodbo. V splošnem se mu zdi besedilo slabše kot slike in ga pri tem moti neurejen prozni ritem.

O **Bevkovih »Pastirih«** pravi kritik, da je novela bolj povest o otroku kot za otroke. Pravi, da je Bevk psihološko fino in dramatsko napeto pokazal duševne nastroje naših pastirkov, njihove porednosti, ki utegnejo biti tragične v svojih posledicah, dasi niso mišljene tako hudobno. Višek novele tvori duševni boj dobrega Lenarta, ki je narezal gugalnico nad prepadom z namenom, da se osveti Ferjančku. Borbe, ki jih je trpel v pričakovanju, posledice, zgodnje oranje, ko je vodil vola in brez moči omahnil volom pod noge oslabljen od notranje muke, so po mnenju ocenjevalca najlepši prizori te izrazito psihološke mladinske novele. Tudi starejšim dečkom bo povest zelo dobrodošla. O ilustracijah Nikolaja Pirnata pravi, da so na visoki stopnji in zelo izrazite.

Knjigo »Po lepi Sloveniji« od Andrejke kritik hvali. O avtorju pravi, da je eden naših najboljših domoznansvenih pisateljev, knjižica služi lahko po mnenju kritika vsakemu turistu po Mariboru in Ljubljani, ker se podrobno ozira na vse zanimivosti obeh mest, jih zgodovinsko pojasnjuje ter opisuje ves razvoj najnovejšega časa.

V »Našem rodu« ga glavna povest »Zlo« ne zadovolji ker je po njegovem mnenju polna razburljivih prizorov, zasnovana na temelju tehničnega razvoja človeštva, ni pa v njej globlje etične misli. Priznava, da delujejo pri listu naši priznani pisatelji, vendar meni, da je list namenjen samo snovno prosvetnemu in tehnično praktičnemu napredku ter državno patriotskemu navdušenju in da daje premalo mesta religiozno etičnemu poudarku duhovnih vrednot.

—mm »**Gruda**« je prinesla v 7—8 številki daljšo oceno o knjigah M. M. Kritik pravi, da se otroci upravičeno veselijo publikacij M. M. ker niso nikoli varani v svojih upih. Tudi letos so lahko zadovoljni. »Naš rod« da je z dobro in raznovrstno vsebino uredniku lahko v ponos. Prav tako je zadovoljen ocenjevalec s knjigami. Na doseženih uspehih M. M. čestita z željo, da bi tudi v bodoče razveseljevala in poučevala s svojimi publikacijami našo šolsko mladino.

—mm **Prosimo cenj. poverjenike** in vse učiteljske, da začno z nabiranjem naročnikov na »Naš rod« in publikacije M. M. Te dni dobijo vse šole posebne okrožnice s podrobnimi navodili. Lansko leto se je število naroč-

nikov zvišalo za 1000, letos moramo iti še višje!

S propagiranjem za M. M. vrši naše učiteljsko važno kulturno misijo.

Stanovska organizacija JUU iz društev:

= JUU SRESKO DRUŠTVO V PTUJU bo zborovalo v soboto dne 5. oktobra ob ¼9. uri v Mladiki v Ptujju po tem dnevnem redu:

Inozemsko šolstvo in učiteljsvo

* V **NEMČIJI** raste tiha opozicija. Vedno pogostejše se vrše tajni pedagoški sestanki poleg oficijelnih. Na teh sestankih se govori o novih pedagoških smereh in se opozarja na to, da hitlerjevski režim ni prinesel novih vzgojnih pobud, nasprotno, položaj učiteljsva se je pod Hitlerjem poslabšal. Učiteljem je bila znižana plača, podporni sklad uničen, čeprav je moral plačevati vanj vsak učitelj. Denar se je porabil za razne Hitlerjeve vojne namene. Učiteljsvo je zadoženo. — Duh nemške mladine je vojaški. Njihov organ »Die Fanfar« daje načrte za delo in kuje ideologijo za nemško mladino. V njem je tudi nemški vojaški plan: Gdansk, Poznanj, poljska Gornja Šlezija itd. — Zgodovinski pouk v šolah služi propagandi. Mišljenje mladine naj bi se prepojilo z nadvrednostjo in nadnaravnostjo germanske rase, ki je poklicana, da uniči kulturo drugih manjših narodov. Okrožnice šolskega ministra se objavljajo v oficijelnem časopisu »Deutsche Wissenschaft, Erziehung und Volksbildung« in poudarjajo tole misel: »Nemci so višji narod, ki osvetljuje druge narode. Že zgodovina potrjuje, da so prinesli Germani v srednjem veku barbariskim Slovanom onstran reke Labe civilizacijo.« — Zanimive so seje učiteljskih organizacij. Referate imajo Hitlerjevi pripadniki. Diskusije so nedopustne. Stalno se učiteljem dopoveduje, da država nima še dovolj takih učiteljev, ki bi bili do dna duše prežeti z narodno-socialističnimi idejami. Zato se mora zadovoljiti vsaj z učiteljsvom, ki se izjavlja v dobri volji. Toda že v bližnji bodočnosti bo moral biti vsak učitelj bojevnik, čigar naloga bo vzgojiti in usposobiti dobre državljane-vojake. Namen organizacije ni, za boljši gmetni učiteljski položaj, najvažnejša je moralna ozdravitev učiteljsva. Braniti gmetni položaj v narodno-socialistični državi je zmotno. — V zadnjem času je bilo iz političnih razlogov odpuščenih 1300 učiteljev, od njih jih je 700 ušlo čez mejo. Z univerz je bilo izključenih okrog 7000 študentov, od njih jih je 1500 odšlo čez mejo. Ker bodo v kratkem plače unificirane, se obeta novo znižanje mesečnih prejemkov.

* V **MEKSIKI** je ministarstvo šol v uradnem listu objavilo dekret v katerem razglasa, da ne bo v službo pripuščen noben učitelj, ki simpatizira s katoliško cerkvijo, odnosno vobče s klerikalizmom.

* V **UČITELJSKEM STANU V ČSR** prevladujejo ženske. Statistika v letu 1933/34. je pokazala, da je bilo na učiteljskih šolah več ženskih kakor pa moških. Od 10.057 dijakov v učiteljskih šolah je bilo 5443 ženskih. Ta pojav je prevladoval na vseh učiteljskih šolah čeških, nemških in madžarskih, samo na podkarpatsko ruskih in poljskih učiteljskih šolah je bilo več moških kakor pa žensk.

* V **ANGLIJI** je bila letos delno odstranjena naredba iz leta 1931., s katero so se zniževale učiteljske plače. V pedagoške akademije je bil tak naval, da vsi kandidati niso mogli obdržati mest. V letu 1934. je končalo akademijo 7459 dijakov. Od teh je dobilo mesta samo 5875. To nevdržno stanje bi se dalo odpraviti samo na ta način, da bi vsi 55 letni učitelji odšli prostovoljno v pokoj. Poleg tega bi se moral spremeniti zakon. V Angliji je namreč uvedeno za polno pokojnino 40 letno službovanje.

* V **ŠPANIJI** si prizadevajo na vse načine, da bi dvignili svoje šolstvo. Skrb za šolstvo je v Španiji na prvem mestu. Letos je bilo na novo imenovanih 8508 učiteljev. Pred dvema letoma so bili ustanovljeni triletni učiteljski zavodi, do katerih imajo vstop dijaki, ki so končali nižjo srednjo šolo. Shod učiteljsva je kategorično zahteval, da naj bo začetna letna učiteljska plača 4000 pezeta mesto sedanjih 3600. V pokoj odhajajo učitelji šele z 67—70 leti.

Poročilo o odborovi seji. Situacijsko poročilo. Poročilo o skupščinah. Občni zbor. Poročila funkcionarjev. Volitev novih odbornikov za izstopivše člane odbora. Slučajnosti.

Odbor.

= **JUU — SRESKO DRUŠTVO V LJUTOMERU** bo imelo svoj občni zbor v soboto 21. septembra pri Kapeli. Na dnevnem redu so poročila funkcionarjev in proračun, poročila o banovinski in glavni skupščini. Tov. Porekar bo pa govoril o sokolskem zletu v Sofiji. — Začetek ob ¼11. uri. dop. Pridite!

Odbor.

* V **ITALIJI** preurejujejo osnovne šolske učbenike iz leta 1923., da bi se izvedla Gentilova reforma. Šolski proračun je znižan za 125 milijonov lir. V Italiji je v celoti 107.391 učiteljev. Od teh je 80% učiteljic. Na osnovnih šolah poučuje 90.738 učiteljev, na srednjih 10.131, na obrtnih pa 4302 učitelja. Ostanek odpade na razne druge šole. Število moških učiteljev v zadnjih letih stalno pada. Od 5.250.000 soloobveznih otrok obiskuje šolo 4.670.000. Učitelj ali učiteljica, ki se jim je narodil sin po 1. januarju 1935 prejme od države 500 lir. Prosvetni minister je strogo prepovedal, da bi se učiteljice šminkale, pudrale ali na kakršenkoli način lišpale. V šolo taka učiteljica nima dostopa — v družbo, to je druga stvar.

Novosti na knjižnem trgu

—k **Knjižnica »Moj novorojenček«**, spisala L. Hočevar-Megličeva, novodobna in praktična navodila o oblačenju in negi otroka sploh, se naroča pri L. Meglič, Ljubljana, Wolfova ulica 12. Cena Din 12.—. Pišite po položnico.

—k **Uredba o izvršenju odredaba zakona o obaveznem telesnem vaspitanju**. Ministarstvo za fizično vzgojo v Beogradu je izdalo knjižico, ki obsega vrsto pravilnikov in uredb za pravilno izvajanje zakona o telesni vzgoji. Pisana je v srbohrvaščini in obsega 72 strani.

Vsebinska je sledeča: I. Zakon o obaveznem telesnem vaspitanju (str. 3—12). — II. Uredbe o osnivanju i radu prazničnih tečajev i izvršenju ostalih odredaba zakona o obaveznem telesnem vaspitanju (str. 13—28). — III. Pravilnik o oceni sposobnosti obaveznika obaveznega telesnog vaspitanja (str. 29 do 38). — IV. Plan i program nastave obaveznega telesnog vaspitanja u prazničnim tečajevima, sokolskim i ostalim društvima telesnog vaspitanja (str. 39—53). — V. Pravilnik o organizaciji i radu oteka obaveznega telesnog vaspitanja opštine u ..... (str. 54—59). — VI. Uput za rad oteka obaveznega telesnog vaspitanja opštine grada ..... (str. 60—72). — Priporočamo učiteljsvo, da se seznanj s temi odredbami.

—k **Krajevni leksikon dravske banovine**. Meseca decembra t. l. izide v Ljubljani s pomočjo in pod zaščito kr. banske uprave dravske banovine v Ljubljani »Krajevni leksikon za področje kr. banske uprave v Ljubljani«. Delo pri katerem sodeluje 18 profesorjev-znanstvenikov, bo unicum na slovenskem književnem trgu, bo obsegalo vse krajevne znamenitosti (geografija, zgodovina, cerkvena umetnost, folkloristika, flora, favna, gospodarstvo, številčni in drugi uradni podatki) sleherne vasi naše banovine. Leksikon bo obsegal 4 dele. I. del: **Kulturni del**, ki bo najzanimivejši, bo razdeljen po strukturi administrativno-politične razdelitve dravske banovine po najnovjši komasaciji občin (25 srezov in 4 avtonomna mesta) z vsemi občinami, pod katerimi bodo razvrščene vse vasi in zaselki s številčnimi podatki prebivalstva, s podatki o pripadnosti vasi k pristojnim oblastem oz. uradom, kilometrska oddaljenost od vasi do pristojnih oblasti. Za tem bodo sledili znanstveni in kulturni podatki pri vseh krajih (okoli 7000 vasi, trgov in mest in ok. 4500 zaselkov). Vsak srez bo imel tudi svojo zemljepisno karto (dvobarvno) v merilu 1:100.000. Za splošen pregled geologije, mineralogije in petrografije bo prinesel krajevni leksikon prvo

geološko karto, ki jo izdeluje vseučil. prof. p. Janez Žurga. — II. del: **Kulturno-gospodarska revija** bo obsegala zgodovinske, statistične in gospodar. opise vseh industrijskih podjetij, zgodovinsko in gospodarsko pomembne trgovske hiše, veleposestva z gradovi in vse druge važne institucije v dravski banovini. — III. del: **Trgovina, obrt in industrija**. V tem delu bodo objavljene vse industrije, vsi trgovci in obrtniki iz vse drav. banovine s kratkimi pojasnili in opisi. — IV. del: **Registri**. Ta del bo obsegal vse vasi, zaselke, trge in mesta po abecednem redu z navedbo strani; dalje seznami vseh občin, pošt, župnih uradov, železniških postaj, davčnih uprav, vseh osnovnih, meščanskih, strokovnih in srednjih šol, žandarmerijskih stanic itd. Priložena bo tudi pregledna topografska karta dravske banovine. — To bo pravi »modernej Valvasor«, ki bo imel okoli 1200 strani v velikem kvart formatu. Toplo ga priporočamo, da si ga nabavi vsak učitelj in učiteljica, saj mu bo služil kot izvrsten pripomoček pri domoznanskem pouku. Vsaka šola, vsak učitelj, vsaka učiteljica ga mora imeti. Naroča se pri upravi Krajevni leksikon v Ljubljani, Tyrševa c. 1/III. in stane v subskribciji vezan 450 Din. Za učiteljsvo plačljivo tudi v obrokih! F. E.

—k **Prospekti za Šilihov mladinski roman »Belj dvor«**. — Tekom tega tedna so prejele vse šole v dravski banovini prospekte za Šilihov mladinski roman »Belj dvor« hkrati z oglasom, ki poziva učiteljsvo k nabiranju predplačnikov. Ker postavlja »Belj dvor« svetel spomenik delu slovenskega učitelja ter obeta pomembno obogatitev našega mladinskega slovstva (namenjen je predvsem odrasli mladini), naj ne bo šole brez predplačnika, vsekakor pa naj se prijavijo kot predplačnice vsaj knjižnice v območju poedinih šol. Za vsakih 10 predplačnikov nudi založba (Podravska tiskarna v Mariboru, Gregorčičeva 6) po en brezplačen izvod knjige »Belj dvor« (obseg nad 500 strani). Prijave predplačnikov se zaključijo dne 1. oktobra 1935.

—k **Heinrich Mann: »Profesor Nesnaga ali konec samosilnika! Založba »Evalit«**, ki izdaja že tretje leto bogat knjižni program, je pravkar izdala roman Heinricha Manna »Profesor Nesnaga«.

Z vsjo jakostjo nam slika življenje profesorja - pedanta, katerega miselnost ne seže čez grške in nemške klasike. Njegovo življenje je neprestan boj z dijaki, neprestano lovenje »mladih zločincev, ki ne bodo dosegli smotra razreda«. Na lovu za njimi ga zanese usoda k lahkoživim kabaretnim plesalki, ki ga zaplete v svoje mreže. Zaradi nje propade toda preden se pogrezne na dno življenja zbere še kakor ranjena zver vse svoje moči in se nad »mladimi zločinci« maščuje.

Knjiga ni namenjena mladini, ki bi jo najbrž narobe razumela.

»Profesorja Nesnaga« je prevedel dr. Fr. Bradač. Knjiga stane v platno vezana 60 dinarjev, mehko vezana pa 40 dinarjev. Z revijo »Priatelj« vred pa stane celoten letni program založbe »Evalit« (10 mehko vezanih knjig) 132 dinarjev. Za vezavo knjig v platno se doplača 60 dinarjev. Naroča se pri upravi »Priatelja« v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

»**UVAJAJTE UČILA** domačega izvora! Stavnic 12 Din. Računalna 4 Din.

Založništvo »Fromove stavnice«, Pesnica.«

FR. P. ZAJEC

izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Novo!

Slike z Jadrana

velikost 42x52 cm. Slike so v bakrotisku (po fotografijah), katerim je priložen kratek popis

1. Baška na otoku Krku
2. Mesto Rab
3. Slapovi Krke pri Skradinu
4. Šibenik
5. Pogled na Trogir z otoka Čiova
6. Pogled na Split
7. Dubrovnik
8. Pogled na Kotoraki zaliv z Lovčena

Cena serije 8 slik nalepljena na lepenki s platnениm robom Din 80.— nenalepljena Din 30.—. Posamezne slike se ne prodajajo! Za cenj. naročila se priporočata

Knjigarni »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani in podružnica v Mariboru

Avgust Agnola

LJUBLJANA

TYRŠEVA CESTA ŠT. 10

Telefon 2478.

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zrcal in šip. Kompletno opreme za restavracije, hotela, gostilne, kavarne in bare ter za splošno gospodinjstvo. **Luksuzni predmeti.**